

Examenul național de bacalaureat 2025

Proba E. c)

Istorie

Varianta 1

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar, educator-puericultor; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A. „Stalin fusese în stare să impună frontierele Europei de Est fără să-și asume un risc ieșit din comun, deoarece armatele sale ocupau deja zonele respective. Însă atunci când a fost vorba să impună regimuri de tip sovietic în aceste teritorii, el s-a dovedit mult mai prudent. Ca urmare, în primii doi ani de după război, numai Iugoslavia și Albania au instituit dictaturi comuniste. Celelalte cinci țări care făceau parte din sfera de influență sovietică – Bulgaria, Cehoslovacia, Polonia, România și Ungaria – au avut guverne de coaliție în care comuniștii erau mai puternici, dar încă nu dețineau supremația. Două dintre țări – Cehoslovacia și Ungaria – au ținut în primul an după război alegeri care au produs sisteme multipartinice veritabile. [...]”

În septembrie 1947, Andrei Jdanov, care pentru o lungă perioadă de timp a fost considerat cel mai apropiat colaborator al lui Stalin, identifica două categorii de state în ceea ce el denumea *frontul antifascist* din Europa de Est. [...] El a numit Iugoslavia, Polonia, Cehoslovacia și Albania *noi democrații*. Bulgaria, România și Ungaria erau plasate în altă categorie, fără ca acestea să i se dea o etichetă clară.”

(H. Kissinger, *Diplomația*)

B. „Detonatorul primei crize a democrațiilor populare l-a constituit problema iugoslavă. Ruptura dintre Iugoslavia lui Tito și Uniunea Sovietică a devenit evidentă la 1 iulie 1948. Ea se explică prin opoziția dintre naționalismul iugoslav și voința de dominație a lui Stalin [...]. Cea de-a doua criză a fost mult mai prelungită în timp [...]. În 1961, Albania s-a situat de partea Chinei în conflictul sovieto-chinez și a rupt relațiile cu URSS. În 1964, conducătorii români au refuzat planul de împărțire a activităților stabilit de Hrușciov, ce condamna România să devină o simplă țară agrară, dezvoltând o critică cu caracter național ce afirma independența României în raport cu URSS. Cu toate acestea, evenimentele cele mai spectaculoase au avut loc în 1968. O viguroasă mișcare de eliberare s-a afirmat chiar în Partidul Comunist Cehoslovac (*Primăvara de la Praga*). Ca să-i pună capăt, trupe ale Uniunii Sovietice și a încă patru dintre aliații din *Pactul de la Varșovia* [...] au invadat Cehoslovacia, pe care au ocupat-o militar.”

(J. Carpentier, Fr. Lebrun, *Istoria Europei*)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți un lider politic precizat în sursa **A**. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa **B**, o informație referitoare la *Primăvara de la Praga*. **2 puncte**
3. Menționați două spații istorice, precizate atât în sursa **A**, cât și în sursa **B**. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține că planul stabilit de liderul sovietic este refuzat de conducătorii români. **3 puncte**
5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa **A**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*). **7 puncte**
6. Prezentați două fapte istorice desfășurate în statul român, în perioada 1948-1960. **6 puncte**
7. Menționați o asemănare între două practici politice utilizate de statul român în plan intern la sfârșitul secolului al XX-lea, începând cu anul 1990. **4 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursa de mai jos:

„În Moldova, Petru Rareș (1527-1538, 1541-1546) a întărit domnia, a limitat imunitățile marii boierimi, [...] a sporit siguranța drumurilor, a ridicat importante edificii de apărare și de închinăciune. Capitala țării și multe cetăți, târguri, curți, biserici și mănăstiri au fost refăcute, mărite, ridicate din temelii [...], dăruite cu averi. Creația culturală a atins apogeul în epoca lui prin acțiunea unică de pictură exterioară la Humor (1535), Moldovița (1537), Arbore (1541) etc. [...]

În conflictul izbucnit în Ungaria după bătălia de la Mohács (1526), domnul a luat inițial partea lui Ferdinand de Habsburg. Când a realizat că acesta ar putea dori și Moldova, [Petru] Rareș a trecut de partea lui Ioan Zápolya [...]. Acesta îi recunoștea domnului român stăpânirea asupra vechilor feude Ciceu și Cetatea de Baltă [...], dăruindu-i în plus orașul Bistrița și cetățile Unguraș și Rodna. Ca urmare, în lupta de la Feldioara, din 22 iunie 1529, oștile moldovene [...] înving armatele lui Ferdinand de Habsburg, asigurând succesul adepților lui Zápolya. [...]

În 1538, sultanul Suleiman Magnificul se pregătea să lovească în inamicii săi din zona central-sud-est-europeană. [...] O armată de 150.000-200.000 de oameni, condusă de sultanul însuși, s-a îndreptat în vara anului 1538 spre Moldova. În fața ostilității turcilor [...] și tătarilor, a unei părți a boierimii, domnul nu a avut prea multe șanse. În timpul acestei expediții, otomanii au răpit Moldovei cetatea Tighina, cu teritoriul din jur, transformând-o în raia* cu numele de Bender. [...] Pe când Petru Rareș lupta cu tătarii, boierii, epuizați de lupte, au predat țara sultanului, care l-a numit domn pe Ștefan Lăcustă [...], fost ostatic la Poartă [Imperiul Otoman].“

* teritoriu ocupat și administrat direct de autoritățile militare otomane

(I.A. Pop, I. Bolovan, *Marea istorie ilustrată a României și a Republicii Moldova*)

Pornind de la această sursă, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți un domnitor al Moldovei precizat în sursa dată. **2 puncte**
2. Precizați secolul la care se referă sursa dată. **2 puncte**
3. Menționați lupta din 1529 și o caracteristică a acesteia, precizate în sursa dată. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa dată, două informații referitoare la măsurile luate de domn în politica internă a Moldovei. **6 puncte**
5. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la relațiile dintre Moldova și Imperiul Otoman, susținându-l cu două informații selectate din sursă. **10 puncte**
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia la începutul secolului al XVIII-lea au loc acțiuni care vizează instituția domniei din Moldova. (Se punctează prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre constituirea și evoluția statului român în a doua jumătate a secolului al XIX-lea – începutul secolului al XX-lea, având în vedere:

- prezentarea unei acțiuni desfășurate de români în perioada 1857-1859;
- precizarea unei măsuri adoptate în statul român, în perioada 1861-1866 și menționarea a două aspecte cu privire la această măsură;
- menționarea a două fapte istorice la care participă România în cadrul relațiilor internaționale din perioada 1875-1885;
- formularea unui punct de vedere referitor la politica externă a României în perioada 1916-1918 și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea** prezentării, **evidențierea relației cauză-efect**, elaborarea **argumentului istoric** (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea **succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice și **încadrarea** eseului în limita de spațiu precizată.